

Nova zakonodavna rješenja i tendencije u sustavu mirnog rješavanja sporova

Ivan Antić, mag.iur.

Hrvatska udruga za medijaciju

Sažetak:

Zakonom o mirnom rješavanju sporova uvode se novosti u pogledu institucionalnog oblikovanja sustava mirnog rješavanja sporova. Zakonske odredbe vezane uz Centar za mirno rješavanje sporova i ostale institucije za medijaciju te medijatore pokazuju opredjeljenje za snažnijom državnom regulacijom sustava rješavanja sporova. Stupanjem na snagu ovog Zakona prestaje važiti Zakon o mirenju koji je do sada uređivao pitanja vezana uz medijaciju kao specifičan postupak i metodu rješavanja sporova. Odredbe kojima se uređuje medijacija u bitnome se nisu mijenjale te one i dalje čine većinu sadržaja zakona kojim se uređuje mirno rješavanje sporova u građanskim, trgovačkim, radnim, obiteljskim, upravnim i drugim sporovima o pravima kojima stranke mogu slobodno raspolagati. Pored sadržajnih i nomotehničkih nedostataka zakona, aktualizira se i pitanja njegove praktične primjene u pogledu sankcija za neizvršavanje dužnosti pokušaja mirnog rješavanja spora i pravila o troškovima medijacije.

Ključne riječi: Zakon o mirnom rješavanju sporova, Zakon o mirenju, medijacija, Centar za mirno rješavanje sporova

U članku se analizira i iznosi prikaz zakonodavnih i provedbenih rješenja koja predstavljaju novosti u normativnom uređenju sustava mirnog rješavanja sporova u Republici Hrvatskoj te kao takve pokazuju opredjeljenje za snažnijom državnom regulacijom.

1. Razlozi donošenja Zakona o mirnom rješavanju sporova

U Narodnim novinama broj 67/23 od 21. lipnja 2023. objavljen je Zakon o mirnom rješavanju sporova (dalje u tekstu: Zakon). Zakon je stupio na snagu 29. lipnja 2023., osim pojedinih odredbi koje stupaju na snagu početkom rada Centra za mirno rješavanje sporova (čl. 7. i 8., čl. 9. st. 3. i 4., čl. 10. st. 3. te čl. 19. st. 2 Zakona). Stupanjem na snagu ovoga Zakon prestao je važiti Zakon o mirenju (Narodne novine broj 18/11).

Medijacija je već duže vrijeme općenito prevladavajući pojam koji se konačno koristi i u tekstu Zakona, umjesto pojma mirenja. Mirenje (medijacija) kao način rješavanja sporova prvi puta je regulirano u hrvatskom zakonodavstvu Zakonom o mirenju¹ koji je stupio na snagu 24. listopada 2003. te je nakon toga 2009. izmijenjen Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o mirenju². Početkom 2011. donesen je i novi Zakon o mirenju³ koji je u cijelosti stupio na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

¹ Zakonom o mirenju („Narodne novine“, broj 163/03)

² Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o mirenju („Narodne novine“, broj 79/09)

³ Zakon o mirenju („Narodne novine“, broj 18/11)

Unatoč dosadašnjim zakonodavnim intervencijama, ali i ostalim aktivnostima u svrhu promoviranja mirenja, učinci razvoja mirenja u Republici Hrvatskoj nisu u potpunosti zadovoljavajući. Takva ocjena stanja stoji u Prijedlogu Zakona⁴ prema kojem i dalje nedostaje faktor povjerenja građana u mogućnost rješavanja spora mirenjem, dok građani i dalje više poklanjaju vjeru odluci suda. Aktivnosti na promociji mirenja sporadične su i nisu u dovoljnoj mjeri praćene medijski zbog čega građani ne razumiju u dovoljnoj mjeri dostupne informacije, dok se izmiritelji, odnosno institucije za mirenje, ne bave profesionalno mirenjem (djelatnost izmiritelja nije regulirana) te nisu dovoljno medijski eksponirani kako bi građani prepoznali mirenje kao primarni način rješavanja sporova. Razlozi donošenja novog zakona o mirnom rješavanju sporova nalaze se u utvrđenim nedostacima primjene mirenja u praksi. Navedena reforma instituta mirenja kroz normativnu izmjenu provodi se u okviru reforme sudskog postupka, radi povećanja ažurnosti i efikasnosti sudova. Naime, reforma i jačanje instituta mirenja kroz normativne izmjene predviđena je u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti⁵ kojim se osigurava provedba reformske mjere C2.5. R1 – povećanje učinkovitosti pravosudnog sustava za veće povjerenje građana (normativne izmjene i osiguravanje infrastrukturnih preduvjeta za rad Centra za mirenje na lokaciji budućeg Trga pravde). U tom smislu, propisuje se osnivanje Centra za mirno rješavanje sporova.

2. Opće odredbe i institucije za mirno rješavanje sporova

Prvi dio Zakona uređuje opće odredbe i institucije za mirno rješavanje sporova. Područje primjene Zakona sada uključuje i obiteljske te upravne sporove, a na pitanja koja nisu izričito drukčije uređena posebnim zakonom u postupcima mirnog rješavanja sporova primjenjivat će se odredbe ovog Zakona.

Kada govorimo o usklađenost Zakona s pravnim aktima Europske unije, člankom 2. Zakona konstatira se prenošenje tri direktive Europskog parlamenta i Vijeća u pravni poredak Republike Hrvatske: (1) Direktiva o nekim aspektima mirenja u građanskim i trgovačkim stvarima⁶, (2) Direktiva o mjerama za lakše ostvarivanje prava zajamčenih radnicima u kontekstu slobode kretanja radnika⁷ i (3) Direktiva o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije⁸. U prijedlogu Zakona stoji napomena da je Direktiva o nekim aspektima mirenja u građanskim i trgovačkim stvarima u zakonodavstvo preuzeta ranije Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o mirenju iz 2009. te Zakonom o mirenju iz 2011. Cilj ove direktive je da promiče mirno rješavanje sporova potičući upotrebu medijacije i osiguravajući uravnoteženi odnos između medijacije i sudskih postupaka. Prema ovom Zakonu, mirno rješavanje spora je svaki izvansudski ili sudski postupak kojim stranke nastoje sporazumno riješiti spor, uključujući medijaciju i strukturirane pregovore. Pored medijacije Zakon tako potiče upotrebu i ostalih metoda

⁴ Prijedlog zakona o mirnom rješavanju sporova od 30. ožujka 2023. (P.Z.E. br. 469), https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2023-05-19/135502/PZE_469.pdf

⁵ Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.- 2026., <https://vlada.gov.hr/UserDocImages/Vijesti/2021/srpanj/29%20srpnja/Plan%20oporavka%20i%20otpornosti%2C%20srpanj%202021..pdf>

⁶ Direktiva 2008/52/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2008. o nekim aspektima medijacije u građanskim i trgovačkim stvarima (SL L 136/3), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008L0052>

⁷ Direktiva 2014/54/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o mjerama za lakše ostvarivanje prava zajamčenih radnicima u kontekstu slobode kretanja radnika (SL L 128/8), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0054&from=EN>

⁸ Direktiva (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije (SL L 305/17), <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32019L1937>

mirnog rješavanja sporova pri čemu uređuje, kroz tri stavka, provođenje strukturiranih pregovora kao moguće metode rješavanja spora. U pogledu usklađivanja s Direktivom o mjerama za lakše ostvarivanje prava zajamčenih radnicima u kontekstu slobode kretanja radnika, iz Prijedloga Zakona slijedi da su odredbe ove direktive u potpunosti preuzete, referirajući se pri tome na odredbe Zakona kojim su uređena pitanja učinka medijacije na zastarne rokove i rokove za podnošenje tužbe. Navedena direktiva pri tome mirenje spominje samo u kontekstu postupka za ispunjavanje obveza temeljenih na slobodi kretanja i slobodi prebivanja. Što se tiče usklađenja s Direktivom o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije, iz Prijedloga Zakona slijedi da su odredbe ove direktive u potpunosti preuzete, referirajući se pri tome na odredbe Zakona koje se tiču Centra za mirno rješavanje sporova. Prema toj direktivi, mjera potpore osobama koje prijavljuju povrede u članicama mogu pružati informacijski centar ili jedinstveno i jasno utvrđeno neovisno upravno tijelo.

Za razliku od Zakona o mirenju iz 2011., kojem je svrha bila olakšavanje pristupa medijaciji, osiguravanje njezine raspoloživosti i jačanje svijesti upravo kroz poticanje primjene medijacije te osiguravanje uravnoteženog odnosa između medijacije i sudskog postupka, svrha je ovoga Zakona stvoriti uvjete za sporazumno rješavanje sporova, izbjegavanje nepotrebnog pokretanja sudskih postupaka te osiguravanje uravnoteženog odnosa između postupka mirnog rješavanja spora i sudskog postupka. Budući da uvjeti za sporazumno rješavanje sporova već postoje u našem pravom sustavu, može se očekivati da će upravo jačanje svijesti i motivacije pri primjeni sporazumnog rješavanja sporova olakšati pristup sporazumnom rješavanju sporova, a time i medijaciji. Naime, radi ostvarenja svrhe ovoga Zakona predviđeno je poticanje i ohrabrivanje korištenje postupaka mirnog rješavanja sporova i edukacija medijatora, te javno objavljivanje informacija o takvim postupcima, institucijama i medijatorima. Iako u našem sustavu postoje i pravila po kojima stranke mogu sporazumno mijenjati svoje obveze i nakon pravomoćnosti odluke nadležnog tijela kojim se odlučuje o njihovim obvezama, ovim Zakonom propisana je mogućnost sporazumijevanja u postupku mirnog rješavanja spora i to oko načina i uvjeta ispunjenja obveze određene pravomoćnom i ovršnom odlukom nadležnog tijela.

Člankom 4. Zakona propisuju se definicije pojmova. Pojam mirno rješavanje spora ima značenje svakog izvansudskog ili sudskog postupak kojim stranke nastoje sporazumno riješiti spor, uključujući medijaciju i strukturirane pregovore. Treba primijetiti da se prema Direktivi o nekim aspektima mirenja u građanskim i trgovačkim stvarima, ista ne bi trebala primjenjivati na predugovorne pregovore ili na postupke sudske prirode, kao što su sudski postupci medijacije, pritužbe potrošača, arbitražu i određivanje stručnjaka ili na postupke koje vode osobe ili tijela koja izdaju formalne preporuke za rješavanje spora, bez obzira na to jesu li one zakonski obvezujuće ili ne. Definicija medijacije (ranije mirenja) Zakonom nije mijenjana, no mijenjana je definicija medijatora. Prema Zakonu medijator je osoba upisana u Registar medijatora koja na temelju sporazuma stranaka provodi medijaciju. Dakle, napušteno je opredjeljenje prema kojem je medijator osoba koja na temelju sporazuma stranaka provodi postupak medijacije (mirenja) bez obzira je li ona upisana u Registar medijatora ili ne koje. Tu se radi o promjeni važnog standarda u medijaciji. Prema Direktivi o nekim aspektima mirenja u građanskim i trgovačkim stvarima medijator je bilo koja treća osoba od koje se traži vođenje mirenja na djelotvoran, nepristran i stručan način, bez obzira na naziv i zvanje te treće osobe u dotičnoj državi članici i bez obzira na način na koji je ta treća osoba imenovana ili na način na koji je od nje zatraženo vođenje mirenja. Također, da bi pravna osoba koja organizira medijaciju imala značaj institucije za medijaciju prema Zakonu, potreban je njezin upis u Registar institucija za medijaciju. Zakonom se definira i značenje strukturiranih pregovora kao zakonom propisani ili dogovoreni postupci mirnog

rješavanja spora u kojem stranke neposredno nastoje nagodbom riješiti svoj spor. Člankom 5. Zakona propisana su dva dodatna načela tumačenja njegovih odredbi: načelo procesne suradnje i načelo razmjernosti. Ova dodatna načela nisu obrazložena Prijedlogom Zakona.

Člancima 6., 7. i 8. uređuju se pitanja vezana uz Centar za mirno rješavanje sporova, ostale institucije za medijaciju te medijatore čime se uvode suštinske novosti koje pokazuju tendencije institucionalnog oblikovanja sustava mirnog rješavanja sporova. Prema Zakonu, Republika Hrvatska je osnivač Centra za mirno rješavanje sporova (dalje u tekstu: Centar), a osnivačka prava obavlja ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa koje Centar osniva rješenjem⁹. Isto upravno tijelo ujedno obavlja i upravni nadzor nad primjenom Zakona. Sjedište Centra je u Zagrebu. Kao javna ustanova, Centar obavlja sljedeće poslove kao javnu ovlast: (1) daje i opoziva suglasnost institucijama za medijaciju, (2) odlučuje o upisu i brisanju medijatora iz Registra medijatora, (3) vodi Registar medijatora te Registar institucija za medijaciju i izdaje potvrde iz navedenih registara. Ostali poslovi koje Centar obavlja kao javnu službu su: (1) potiče razvoj kulture mirnog rješavanja sporova i korištenje postupaka uređenih ovim Zakonom, (2) daje suglasnost na programe edukacije za pojedine vrste mirnog rješavanja sporova, (3) provodi, samostalno ili u suradnji s institucijama za medijaciju, stručno osposobljavanje i usavršavanje medijatora, (4) osigurava djelotvornu suradnju s tijelima sudbene vlasti i institucijama za medijaciju, (5) posreduje u dodjeli predmeta na rješavanje institucijama za medijaciju, (6) imenuje, na zahtjev stranaka, osobe koje provode informativni sastanak o medijaciji i medijaciju, (7) provodi informativni sastanak o medijaciji i medijaciju kada informativni sastanak o medijaciji i medijaciju ne može u primjerenom roku i uz manje troškove provesti druga institucija za medijaciju, (8) izdaje potvrdu o pokušaju medijacije, (9) sustavno prikuplja podatke o postupcima mirnog rješavanja spora, (10) objavljuje informacije o mirnom rješavanju sporova, medijatorima i institucijama za medijaciju te pomaže strankama u izboru prikladne metode rješavanja spora.

Zakon razlikuje tri djelatnosti institucija za medijaciju za koje se traži dobivanje suglasnost Centra: (1) provođenje obuka za medijatora, (2) provođenje obuke za trenera, (3) provođenje medijacije. O davanju i opozivu suglasnosti Centar odlučuje rješenjem protiv kojeg se može izjaviti žalba ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa. Institucije za medijaciju koje se bave obukama imaju obveze vođenja upisnika izdanih potvrda o provedenim obukama i evidenciju polaznika obuke. Registar institucija za medijaciju je javan te se vodi pri Centru u elektroničkom obliku, a u njega Centar upisuje one institucije za medijaciju koje su dobile suglasnost te im o tome izdaje potvrdu. Prema Zakonu, institucije za medijaciju dužne su Centru redovito dostavljati informacije o postupcima mirnog rješavanja sporova te njihovu trajanju i ishodu. Način upisa u registar, tehničke uvjete za provođenje obuke i medijacije, način provođenja obuke, vođenje evidencije o polaznicima i dostavu informacija od strane institucija za medijaciju propisuje pravilnikom ministar nadležan za poslove pravosuđa. Pored Registra institucija za medijaciju, Zakon predviđa i Registar medijatora. Naime, upravo se svojstvo medijatora stječe (ili gubi) upisom (brisanjem) u Registru medijatora koji vodi Centar. Prema Zakonu, u Registar medijatora može se upisati onaj medijator koji je stekao potvrdu o provedenoj obuci za medijatora od ovlaštene institucije za medijaciju, a iz Registra se može brisati na osobni zahtjev ili po službenoj dužnosti (ako se utvrdi da nisu postojali uvjeti na temelju kojih je upisan u Registar te u slučaju smrti). I ovaj Registar je javan te se vodi u elektroničkom obliku, a način upisa i brisanja iz tog Registra te njegovo vođenja

⁹ Pri donošenju takvog akata nije propisana obveza objavljivanja u svrhu savjetovanja s javnošću prema Zakonu o pravu na pristup informacijama („Narodne novine“, broj 25/13, 85/15, 69/22)

također se propisuje pravilnikom kojeg donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa. Istim pravilnikom propisuje se i obveza usavršavanja medijatora. Naime, prema čl. 8. st. 5. Zakona medijator je dužan stalno se stručno usavršavati.

3. Odnos mirnog rješavanja spora i suđenja pred sudom

Glava I. drugog dijela Zakona uređuje odnos mirnog rješavanja spora i suđenja pred sudom te povodjenje strukturiranih pregovora. Člankom 9. Zakona propisuje se dužnost pokušaja rješavanja spora mirnim putem prije pokretanja parničnog postupka radi naknade štete. Dužnost takvog pokušaja ne postoji: (1) kad se radi o postupcima radi naknade štete iz radnog odnosa, (2) kad zbog nasilja nije razumno očekivati da bi stranke svojim pokušajem postigle mirno rješenje spora, (3) kad stranka koja postupak pokreće nije saznala prebivalište odnosno boravište druge stranke iako se u tom cilju obratila Centru.

Način na koji je propisana obveza pokušaja rješavanja mirnim putem pokazuje daljnju usmjerenost na sudnicu kao primarno mjesto rješavanja sporova. Zanimljivo je primijetiti da su čak i postupci radi naknade štete iz radnog odnosa izuzeti od dužnosti pokušaja njihovog rješavanja mirnim putem. Imajući u vidu da su upravo sporovi radi naknade štete zbog ozljeda na radu i profesionalne bolesti koju je radnik pretrpio obavljajući poslove za poslodavca česti u praksi, te da se odgovornost poslodavca za štetu na radu i u vezi s radom prosuđuje po načelu objektivne odgovornosti u skladu sa Zakonom o zaštiti na radu¹⁰, takve sporove prikladno je rješavati medijacijom. Brzo, sporazumno i kreativno rješavanje takvih sporova doprinosi kvaliteti radnog odnosa u kojem, zbog svojeg trajnijeg karaktera, odugovlačenje s rješenjem spora može utjecati na radnu klimu, produktivnost, angažiranosti i dr.

U svrhu ispunjavanja dužnosti pokušaja rješavanja spora mirnim putem stranke se mogu obratiti Centru radi pribavljanja adrese protivne stranke i radi pomoći u odabiru prikladnog postupka mirnog rješavanja sporova. Stranka može odbiti prijedlog za provođenje postupka mirnog rješavanja spora koji primi prije pokretanja parničnog postupka samo ako za to postoji opravdani razlog. Kao primjer opravdanog razloga Zakon propisuje prijašnje nasilje među strankama. Dužnost pokušaja rješavanja spora mirnim putem, ako posebnim propisom nije drukčije određeno, stranka će ispuniti (1) ako je između nje i protivne stranke bezuspješno okončan postupak mirnog rješavanja spora ili (2) ako je obavijestila suprotnu stranku o svojim zahtjevima i prigovorima, činjenicama na kojima ih temelji te ju pozvala na ispunjenje zahtjeva ili na sudjelovanje u postupku mirnog rješavanja spora preporučenom poštanskom pošiljkom s povratnicom ili na drugi način kojim se potvrđuje primitak te obavijesti, a suprotna stranka odbila je takav prijedlog ili se nije očitovala u roku od 15 dana od dana primitka prijedloga.

Pravne posljedice koje Zakon previđa u slučaju da stranke nisu pokušale riješiti mirnim putem prije pokretanja parničnog postupka, a da za to ne postoji opravdan razlog, propisane su člankom 10. Zakona. Naime, ako sud u parničnom postupku utvrdi da stranke spor nisu pokušale riješiti mirnim putem prije pokretanja tog postupka, po primitku odgovora na tužbu će uputiti stranke da u roku od 15 dana sudjeluju na informativnom sastanku o medijaciji. Pri tome su stranke dužne pristupiti informativnom sastanku o medijaciji i u nazočnosti medijatora obavijestiti protivnu stranku o svojim zahtjevima i prigovorima te činjenicama na kojima ih temelje, a medijator će strankama objasniti prednosti rješavanja spora medijacijom te će pomoći strankama da odrede sporna i nesporna pitanja. Iz Prijedloga Zakona slijedi da je svrha prvog informativnog sastanka potaknuti stranke na komunikaciju do koje nije došlo spontano uoči pokretanja postupka, potaknuti ih na mirno rješenje spora i sudjelovanje u medijaciji te suziti sporna pitanja o kojima će trebati odlučiti u parničnom postupku ako

¹⁰ čl. 25. st. 1. Zakon o zaštiti na radu („Narodne novine“, broj 71/14, 118/14, 154/14, 94/18, 96/18)

pokušaj mirnog rješenja spora bude neuspješan. Medijator će obavijestiti Centar i sud o tome jesu li stranke pristupile informativnom sastanku o medijaciji i jesu li prihvatile rješavanje spora medijacijom. Ako su stranke prihvatile rješavanje spora medijacijom tada medijacija mora biti okončana u roku od 60 dana od dana početka medijacije, a u svakom slučaju medijacija ne smije utjecati na održavanje zakazanih ročišta. Medijator koji je provodio medijaciju također će obavijestiti Centar i sud o načinu dovršetka medijacije.

Neovisno o ovlaštenju suda da po primitku odgovora na tužbu uputi stranke da u roku od 15 dana sudjeluju na informativnom sastanku o medijaciji, sud pred kojim je u tijeku parnični ili drugi postupak može na ročištu ili izvan ročišta tijekom cijelog postupka rješanjem uputiti stranke da u određenom roku sudjeluju na informativnom sastanku o medijaciji, da pokrenu medijaciju ili poduzmu neku drugu radnju radi mirnog rješavanja spora. Za stranke koje ne postupe po uputama suda vezanim uz radnje usmjerene na mirno rješavanje spora tijekom parničnog ili drugog postupka, ovaj Zakon ne propisuje izravne sankcije. Zaključuje se tako da izbor i provođenje medijacije prije, tijekom i poslije parničnog postupka ovim Zakonom nije nametnuto kao obveza, što je u skladu s temeljnim načelom dobrovoljnosti.

Člankom 11. Zakona uređuje se pitanje provođenja strukturiranih pregovora kao zakonom propisanim ili dogovorenim postupcima mirnog rješavanja spora u kojem stranke neposredno nastoje nagodbom riješiti svoj spor (dakle bez sudjelovanja medijatora). U pravilu se takvi pregovori provode u skladu sa sporazumom stranaka, dok se posebnim zakonom može propisati da je radi ispunjenja dužnosti pokušaja rješavanja spora mirnim putem potrebno pokrenuti i provesti strukturirane pregovore te odrediti opseg, način provođenja i učinke takvih pregovora te svojstva i učinke nagodbe sklopljene kao rezultat takvih pregovora. Nagodba sklopljena kao rezultat strukturiranih pregovora tako neće imati svojstvo ovršne isprave ako posebnim zakonom nije drukčije određeno. Iz prijedloga Zakona slijedi da bi zakonom propisan postupak strukturiranih pregovora bio primjerice zahtjev za mirno rješenje spora upućen sukladno čl. 186.a Zakona o parničnom postupku¹¹.

4. Zakonske novine koje se tiču medijacije

Zakonske odredbe kojima se uređuje medijacija (drugi dio, glava II. Zakona) sa svojih 17 članaka čine većinu sadržaja Zakona. U najbitnijem, odredbe o medijaciji nisu se mijenjale u odnosu na ranija zakonodavna rješenja.

Članak 13. uređuje pitanja početka medijacije. Za razliku od drugih postupaka rješavanja sporova u kojima se procesnim zakonima (Zakon o arbitraži¹² i Zakon o parničnom postupku¹³) jasno određuje trenutak početka takvih postupka, ovim se Zakonom u pogledu početka medijacije propisuje mnoštvo presumpcija. Medijacija se, prema ovom Zakonu, smatra pokrenutom prihvatom prijedloga za provođenje medijacije, osim ako je za sporove u kojima postoji obveza pokretanja medijacije propisano ili ugovoreno drukčije.

Iz toga slijedi da stranke spora mogu slobodno disponirati i u pogledu određivanja trenutka kada njihova medijacija doista počinje. Za očekivati je da će stranke, kojima je radi zaštite ili očuvanja (pravnih) pozicija važno točno utvrđivanje početka medijacije, željeti formalizirati svoj dogovor u pisanoj formi pri čemu mogu dogovarati i druga pitanja koja smatraju važnima u pogledu organizacije same medijacije. Kada Zakon u čl. 13. st.1. uređuje Sporazum o medijaciji, time prepoznaje i daje

¹¹ Zakon o parničnom postupku („Narodne novine“, br. 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/08., 57/11., 148/11. – pročišćeni tekst, 25/13., 89/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 70/19., 80/22. i 114/22.)

¹² Članak 20. Zakona o arbitraži („Narodne novine“, br. 88/01)

¹³ Članak 194. Zakona o parničnom postupku

važnost pitanjima navođenja određenog spora i drugim pitanjima koja će se pokušati riješiti medijacijom, imenu i prezimenu medijatora ili pravilima na temelju kojih će medijator biti određen, instituciji za medijaciju, načinu provođenja postupka, roku za dovršetak medijacije i zastupanju u medijaciji. Međutim, sadržajno se radi o sastojcima koje Zakon predviđa za sporazum kojeg stanke mogu unaprijed sklopiti radi obveze da sve ili neke buduće sporove rješavaju medijacijom (u praksi, radi se o medijacijskim klauzulama u ugovorima kojim se uređuju pravni odnosi i poslovi).

Člankom 13. stavkom 4. i 5. Zakona propisuju se dodatne presumpcije čiji se smisao ne može pronaći u obrazloženju Prijedloga Zakona iako to zaslužuju zbog svoje pravne ozbiljnosti. Zakon propisuje da će se sporazum o medijaciji smatrati sklopljenim i kad jedna stranka drugoj stranki podnese prijedlog za provođenje medijacije koji sadržava određene sastojke navedene u čl. 13. st. 1. (navođenja određenog spora i druga pitanja koja će se pokušati riješiti medijacijom), a druga stranka u roku od 15 dana od dana kada je primila prijedlog, ili u drugom roku naznačenom u prijedlogu, prihvati rješavanje spora medijacijom. Međutim, ako se druga stranka o prijedlogu za provođenje medijacije ne izjasni u navedenom roku, smatrat će se da je prijedlog za medijaciju odbijen što za sobom povlači daljnju pretpostavku - medijacija će se smatrati okončanom i to (samo) u slučaju ako je posebnim propisom određen rok za podnošenje tužbe. Iz toga slijedi da je moguća situacija u kojoj medijacija, koja nikad nije niti počela (jer nema sporazuma stranaka), može biti okončana. Budući da trenutak početka medijacije determinira smislenost i primjenu ostalih instituta propisanih Zakonom (utjecaj na rokove), posebnu pažnju trebalo bi usmjeriti upravo na početak medijacije. Medijacija se (kao i drugi strukturirani postupci) pokreće, počinje, traje i okončava ili završava na neki drugi način. Problematičnost pretpostavke da medijacija može i početi i okončati se, a da za to nije potrebno očitovanje volja obje strane spora, posebno dolazi do izražaja jer se spominje u kontekstu rokova za podnošenje tužbe propisanih zakonom (takvi rokovi u pravilu su vrlo kratki, a postupke unutar kojih se nastoji ostvariti takva sudska zaštita sudovi vode u pravilu i brže). Budući da je svrha Zakona osiguravanje uravnoteženog odnosa između medijacije i sudskog postupka od velikog je značaja jasnije uređenje odredbi koji se tiču trenutka početka medijacije.

Članak 24. Zakona uređuje učinak medijacije na zastarne rokove i rokove za podnošenje tužbe. Propisano je da stranke koje su u skladu s ovim Zakonom izabrale medijaciju radi pokušaja mirnog rješavanja spora ne gube zbog toga mogućnost pokretanja sudskog, arbitražnog ili drugog postupka zbog isteka zastarnog ili prekluzivnog roka. Prema ovom Zakonu, zastara ne teče za vrijeme trajanja medijacije. Ako je posebnim propisom određen rok za podnošenje tužbe, taj rok ne teče dok traje medijacija. Direktiva o nekim aspektima mirenja u građanskim i trgovačkim stvarima propisuje da države članice osiguravaju da stranke koje odaberu medijaciju u pokušaju rješavanja spora nisu spriječene u započinjanju sudskog postupka i arbitraže u odnosu na taj spor, zbog isteka prekluzivnih rokova ili rokova zastare u postupku mirenja. Prema službenom prijevodu (eur-lex)¹⁴ navedeni rokovi i utjecaj medijacije na njih izvorno su navedeni pod člankom 8. Direktive („Effect of mediation on limitation and prescription periods“). Ova pitanja zaslužuju ozbiljnu stručnu raspravu s obzirom na mjesto i značaj koje takvi instituti zauzimaju u domaćoj pravnoj teoriji i praksi. Medijacija zasigurno ne može početi u slučaju kad je prijedlog za pokretanje medijacije odbijen ili se smatra odbijenim pa bi zaštitu od isteka zastarnih rokova trebalo osigurati strankama koje doista počnu medijaciju i to samo ako bi zastara nastupila tijekom trajanja medijacije (a ne i u vremenu u kojem stranke nastoje započeti medijaciju).

U obrazloženju Prijedlog Zakona, uz članak 24., navedeno je: „Ovom odredbom određeno je da stranke koje su izabrale mirenje radi pokušaja rješavanja spora ne smiju izgubiti mogućnost pokretanja sudskog, arbitražnog ili drugog postupka zbog proteka zastarnog ili prekluzivnog roka. Pokretanjem postupka medijacije dolazi do zastoja zastare te ne teče rok za podnošenje tužbe ako je određen posebnim propisom. Hoće li ti rokovi nastaviti teći, ovisit će o ishodu medijacije“. Ovim zakonodavnim

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A32008L0052>

rješenjem vidljivo je opredjeljenje koje je već bilo normirano u Zakonu o mirenju iz 2009. godine kad se propisalo da „pokretanjem postupka mirenja nastupa zastoj zastarijevanja“.

Imajući u vidu temeljno načelo (dobrovoljnosti), za izbor i početak medijacije kao postupka u kojem će se pokušati riješiti spor potrebna je volja obje strane. Stoga bi bilo promašeno tumačenje prema kojem stranke ne trebaju brinuti o svojim pravima i obvezama u pogledu isteka rokova u slučaju kada medijacija nije počela suglasnom voljom stranaka ili u slučaju kada nije dovršena na jedan od zakonom propisanih načina (čl. 19. Zakona). Teško da bi stranka spora uspješno mogla otklanjati prigovore vezane uz istek takvih rokova ako nije ispunjeno sljedeće: (1) stranke su sporazumno izabrale i počele medijaciju radi pokušaja mirnog rješavanja konkretnog spora u pogledu kojeg se primjenjuju zastarni rokovi i rokovi unutar koji se može tražiti konkretna sudska zaštita, (2) zastarni rokovi i rokovi za podnošenje tužbe određeni posebnim propisom ne smiju isteći prije početka medijacije, (3) medijacija je dovršena na jedan od Zakonom propisanih načina (ne i u slučaju kada Zakon predviđa da se medijacija smatra okončanom radi toga što se o prijedlogu za provođenje medijacije stranka nije izjasnila u određenom roku – čl. 13. st. 4. i 5.). Medijacija je uvijek moguća pa i nakon podnošenja tužbe. Ako se želi postići uravnoteženost medijacije i sudskog postupka čak i u slučaju kad je posebnim zakonom određen rok za podnošenje tužbe (dakle pod prijetnjom gubitka prava na sudska zaštitu), onda su upravo takvi posebni zakoni mjesto za uređenje utjecaja medijacije na rokove. Nadalje, da se medijacija doista želi uravnotežiti sa sudskim postupkom, onda bi se (kao i za tužbu podnesenu sudu u pogledu prekida zastare) takvo što valjalo propisati zakonom kojim se uređuju osnove obveznih odnosa.

U pogledu sklapanja nagodbe kao jednog od načina dovršetka medijacije, prema novom zakonskom rješenju (članak 19.) traži se sklapanje nagodbe koju potpisuju stranke i medijator. To ukazuje na pisanu formu nagodbe koja je rezultata provedene medijacije, za razliku od ugovora o nagodbi kod kojeg, prema Zakonu o obveznim odnosima¹⁵, nije potrebna forma. Također, nove obveze propisane su za medijatore koji su u dužni obavijesti Centar o započetoj medijaciji, njezinom trajanju i načinu dovršetka medijacije.

Zaključno, nova zakonska rješenja odnose se i na troškove medijacije. Propisano je da u parnične troškove ulaze troškovi informativnog sastanka o medijaciji i medijacije koja nije dovršena sklapanjem nagodbe. Za primijetiti je da se ovo pravilo ne odnosi na troškove drugih načina pokušaja mirnog rješavanja sporova. Nova pravila o troškovima medijacije, u slučaju okončanja bez sklapanja nagodbe, mogu stvoriti dodatan financijski teret strankama, ali i svojevrstan pritisak tijekom medijacije (što može doprinijeti uspješnom rješavanju spora). Hoće li u praksi doći do ostvarenja punog potencijala troškovnih sankcija ovisit će i o primjeni važećih odredbi Zakona o parničnom postupku. Vrijeme će pokazati hoće li takav pristup doprinijeti većem odazivu mirnom rješavanju sporova ili će se dodatno poljuljati povjerenje u funkcioniranje pravosuđe.

5. Novosti u provedbenim propisima

Ministar pravosuđa i uprave donio je dva podzakonska propisa temeljem Zakona o mirnom rješavanju sporova: Pravilnik o registru medijatora¹⁶ i Pravilnik o institucijama za medijaciju¹⁷. Pravilnici su objavljeni u Narodnim novinama broj 100/23 te su stupili na snagu 7. rujna 2023. Pitanja koja se tiču medijatora i pitanja koja se tiču institucija za medijaciju ranije su bila uređena Pravilnikom o registru izmiritelja i standardima za akreditiranje institucija za mirenje i izmiritelja (dalje u tekstu: Pravilnik iz 2011.).

¹⁵ Članci 150 – 159 Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22)

¹⁶ Pravilnik o registru medijatora („Narodne novine“, broj 100/23)

¹⁷ Pravilnik o institucijama za medijaciju („Narodne novine“, broj 100/23)

Pravilnikom o registru medijatora propisuje se sadržaj, način vođenja i oblik registra medijatora te način ispunjenja obveze usavršavanja medijatora. Odredbe o Registru medijatora (članak 2.) ostale su u bitnome neizmijenjene. Novost je da registar više ne vodi Ministarstvo pravosuđa, već Centar. Radi dostupnosti informacija o medijatorima, Centar objavljuje podatke iz Registra medijatora na svojoj mrežnoj stranici (osim podatka o adresi i OIB-u podnositelja zahtjeva).

Članak 4. pravilnika, koji uređuje sadržaj upisa u Registar medijatora, dopunjen je s dodatnim podacima pa će se u registar upisivati i podatci o datumu pravomoćnosti rješenja na temelju kojeg je izvršen upis odnosno brisanje medijatora iz registra. S druge strane, u Registar medijatora više se ne upisuju podaci o obveznoj dopuni upisa. Novost je i da će se u Registar medijatora, ali samo na zahtjev medijatora, upisivati podaci: o instituciji za medijaciju u kojoj medijator provodi medijaciju uz prethodnu suglasnost institucije za medijaciju, o određenom području medijacije kojim se medijator bavi, o broj i datumu potvrde o provedenoj dodatnoj obuci i o provedenoj obuci za trenera, te o instituciji za medijaciju u kojoj trener provodi obuku za medijatora i/ili trenera uz prethodnu suglasnost institucije za medijaciju. Na komentare iz javnog savjetovanja, predlagatelj ovog pravilnika pojasnio je da činjenica da medijator provodi medijaciju u nekoj od institucija za medijaciju ili više njih, kao i upis te činjenice u Registar medijatora, nije od utjecaja na to da medijatori, u skladu s čl. 8. Zakona o mirnom rješavanju sporova, mogu provoditi medijaciju samostalno i neograničeno od trenutka stjecanja svojstva medijatora, odnosno od trenutka upisa u registar.

Značajnija promjena u odnosu na Pravilnik iz 2011. odnosi se na odredbu o dužnosti provođenja dopunske obuke prema kojoj je medijator bio dužan, svake dvije godine, računajući od datuma upisa u Registar medijatora, dostaviti certifikat o provedenoj dopunskoj obuci za medijatora pod prijetnjom brisanja iz registra. Također, više nije propisana niti obveza za trenere medijatora u pogledu sudjelovanja u naprednoj obuci ili u pogledu sudjelovanja u provođenju obuke za medijatore u trajanju od najmanje dvadeset sati tijekom dvije godine.

Člankom 7. pravilnika, kojim se uređuje usavršavanje medijatora, propisano je da su medijatori dužni stalno se stručno usavršavati za obavljanje poslova medijacije, posebno vodeći računa o izmjenama mjerodavnih propisa te utvrđenim potrebama u radu te da se takvo stručno usavršavanje može pohađati u Centru te drugim tijelima i institucijama ovlaštenim za stručno usavršavanje. Ovdje treba primijetiti da je Zakonom propisano kako upravo Centar samostalno ili u suradnji s institucijama za medijaciju (a ne s bilo kakvim institucijama ovlaštenim za stručno usavršavanje) provodi stručno osposobljavanje i usavršavanje medijatora. Prema članku 4. Direktive o nekim aspektima mirjenja u građanskim i trgovačkim stvarima, države članice potiču početno i daljnje osposobljavanje medijatora kako bi osigurale da se medijacija vodi na djelotvoran, nepristran i stručan način u odnosu na stranke. Medijatori imaju zakonsku dužnost usavršavanja temeljem čl. 8. st. 5. Zakona. No, budući da takva dužnost nije jasno razrađena Zakonom niti podzakonskim aktima, da ne postoji obveza upisivanja podataka o obveznoj dopuni upisa u registar, a niti se predviđaju sankcije za izostanak stručnog usavršavanja/osposobljavanja medijatora (ranija sankcija bila je brisanje medijatora iz registra uslijed ne provođenja dodatne obuke), zaključuje se da novi propisi oduzimaju važan značaj osposobljavanju medijatora. Prema ovom pravilniku, Centar će donijeti rješenje o brisanju iz Registra medijatora na zahtjev medijatora ili po službenoj dužnosti (samo) kada utvrdi da nisu postojali uvjeti na temelju kojih je medijator upisan u registar ili kada utvrdi da je medijator preminuo. Kako Zakon niti drugi propis više ne propisuje obvezu da se za Registar medijatora traže podaci o obveznoj dopuni upisa te da kod dodatne obuke (za razliku od ostali vrsta obuka) nije propisan ispit, značaj dodatne obuke se marginalizira. Nadalje, ostalo je nejasno uređenje načina ispunjenja obveze usavršavanja medijatora.

Prema prijelaznim i završnim odredbama ovog pravilnika, Registar medijatora uspostaviti će se u roku od osam dana od dana stupanja na snagu pravilnika. Medijatore koji su upisani u Registar izmiritelja na temelju Pravilnika iz 2011. Centar će upisati u Registar medijatora. Osobe koje su stekli certifikat za

izmiritelja prema ranije važećim pravilnicima mogu u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika podnijeti zahtjev za upis u registar medijatora.

Pravilnikom o institucijama za medijaciju propisuju se uvjeti za davanje suglasnosti institucijama za medijaciju za provođenje obuke za medijatora i trenera te za provođenje medijacije, način provođenja osnovne i dodatne obuke za medijatora te obuke za trenera, vođenje evidencije polaznika obuke za medijatora i obuke za trenera, sadržaj i način dostave informacija o postupcima mirnog rješavanja sporova, njihovu trajanju i ishodu, sadržaj, način vođenja i oblik Registra institucija za medijaciju te način upisa u Registar institucija za medijaciju.

Dosadašnje ovlasti, koje je u pogledu institucija za medijaciju i medijatora imalo Ministarstvo pravosuđa, prema novom uređenju ima Centar. Pravilnik razlikuje tri djelatnosti institucija za medijaciju za koje se traži dobivanje suglasnost Centra: (1) provođenje obuka za medijatora, (2) provođenje obuke za trenera te (3) provođenje medijacije.

Da bi Centar dao suglasnost za provođenje obuke za medijatora i/ili za provođenje obuke za trenera, od pravne osobe se traži da ima najmanje tri osposobljene osobe za provođenje obuke – imatelja potvrde za trenera za medijatore. U odnosu na Pravilnik iz 2011., promijenio se tako uvjet broja osposobljenih trenera (ranije se tražilo najmanje pet trenera). Da bi Centar dao suglasnost za provođenje medijacije, od pravne osobe se i dalje traži da ima najmanje tri medijatora koji će provoditi medijaciju u toj pravnoj osobi. Predlagatelj ovog pravilnika u javnom savjetovanju pojasnio je kako uvjet koji se odnosi na najmanje tri medijatora koji će provoditi medijaciju u toj pravnoj osobi ne znači nužno i da su ti medijatori u radnom odnosu u toj pravnoj osobi. U tom smislu, medijatori koji su na listi pojedine institucije bili bi ujedno medijatori koji provode medijaciju u toj instituciji.

Pravilnikom se uvodi novi registar – Registar institucija za medijaciju (članak 7.). Registar je javan i vodi ga Centar u elektroničkom obliku te ga objavljuje na svojoj mrežnoj stranici radi dostupnosti informacija o institucijama za medijaciju. Centar po službenoj dužnosti upisuje i briše instituciju za medijaciju iz Registara nakon pravomoćnosti rješenja o davanju suglasnosti odnosno o opozivu suglasnosti za provođenje osnovne obuke i napredne obuke za medijatora i/ili za provođenje obuke za trenera i/ili za provođenje medijacije. U Registar se upisuju podaci o registarskom broju upisa i datumu upisa u registar, o rješenju i datumu pravomoćnosti rješenja na temelju kojeg je izvršen upis i brisanje te o promjenama podataka upisanih u Registar, zatim o nazivu, sjedištu i OIB-u institucije za medijaciju kao i o tome ima li institucija za medijaciju suglasnost za provođenje obuke za medijatora, za provođenje obuke za trenera i/ili za provođenje medijacije. U Registar će se upisati i podaci o medijatorima koji provode medijaciju i o trenerima koji provode obuke u toj instituciji za medijaciju, a na zahtjev institucije za medijaciju upisat će se i određeno područje medijacije kojim se institucija bavi.

Kod provođenja osnovne obuke medijatora (članak 3.), promjene u odnosu na Pravilnik iz 2011. tiču se ispita. Polaznici koji nisu sudjelovali u nastavi u trajanju od 40 sati, nisu nakon nastave pristupili ispitu ili nisu položili ispit za medijatora ne mogu steći potvrdu za medijatora. Informacije o provedbi ispita institucija za medijaciju objavljuje na svojim mrežnim stranicama (način prijave, obrazac prijave, mjesto i vrijeme održavanja, relevantni propisi i literatura), a polaznik je uspješno položio ispit ako je ostvario najmanje 70% od mogućeg broja bodova. Institucija za medijaciju vodi zapisnike o provedbi ispita te se za svakog polaznika vodi spis predmeta s točno propisanim sadržajem. Institucije za medijaciju izdaju potvrdu o provedenoj obuci te ju dostavljaju polazniku i vode upisnik izdanih potvrda o provedenoj osnovnoj obuci za medijatora. U pogledu programa za osnovnu obuku, jedina razlika od Pravilnika iz 2011. je izostavljanje Povjerenstva za alternativne načine rješavanja sporova iz teorijske nastave o medijaciji (hrvatski sustav i struktura). Kod dodatne obuke za medijatora (članak 4.) nema promjena u programu obuke te i dalje nije propisan ispit u vezi dodatne obuke za medijatora.

U pogledu obuke za trenere (članak 5.) promijenio se uvjet za pristupanje obuci za trenera pa se tako sada traži da su takve osobe upisane u Registar medijatora te da su sudjelovale u najmanje deset postupaka medijacije u svojstvu medijatora (prema Pravilniku iz 2011. tražilo se njihovo sudjelovanje u najmanje 30 takvih postupaka). I kod obuke za trenere propisane su jednake obveze institucije za medijaciju kao i kod osnovne obuke u pogledu ispita, vođenja zapisnika i spisa predmeta te vođenja upisnika izdanih potvrda. Također, polaznici koji nisu sudjelovali u obuci u trajanju od 40 sati, nisu pristupili ispitu ili nisu položili ispit za trenera ne mogu steći potvrdu za trenera.

Za razliku od Pravilnika iz 2011., odredbe o dostavi informacija o medijacijama (članak 6.) sada propisuju da su institucije za medijaciju dužne elektroničkim putem, svaka tri mjeseca, Centru dostavljati informacije: o broju zaprimljenih prijedloga za medijaciju i broju prihvaćenih prijedloga za medijaciju, o načinu na koji je stranka saznala za mogućnost rješavanja spora medijacijom, o vrsti spora za čije rješavanje se predlaže medijacija te je li u odnosu na spor u tijeku sudski postupak, o tome jesu li stranke u medijaciji imale opunomoćenika te o trajanju medijacije i načinu dovršetka medijacije. Institucije za medijaciju dužne su Centru elektroničkim putem dostaviti i druge podatke koje zatraži.

Prema prijelaznim i završnim odredbama ovog pravilnika, Registar institucija za medijaciju uspostaviti će se u roku od osam dana od dana stupanja na snagu pravilnika. Institucije za medijaciju koje su temeljem Pravilnika iz 2011. od Ministarstva pravosuđa dobile suglasnost za provođenje osnovne i napredne obuke za medijatora, provođenje obuka za trenere i koje provode medijacije u svojim centrima za medijaciju, Centar će upisati u Registar institucija za medijaciju u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu pravilnika. Centar će takve institucije za medijaciju pozvati da u roku od 30 dana dostave podatke o medijatorima upisanim u Registar medijatora koji provode medijaciju, odnosno o trenerima koji provode obuku u toj instituciji. Centar će uskratiti suglasnost za provođenje medijacije instituciji za medijaciju koja ne dostavi podatke o najmanje tri medijatora, a instituciji za medijaciju koja ne dostavi podatke o najmanje tri trenera Centar će uskratiti suglasnost za provođenje obuke za medijatora odnosno obuke za trenera.

6. Zaključna razmišljanja

Razloge donošenja Zakona o mirnom rješavanju sporova njegovi predlagači nalaze u utvrđenim nedostacima primjene mirenja u praksi. Reforma i jačanje instituta mirenja kroz normativne izmjene predviđena je u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti u dijelu koji se odnosi na reformu instituta mirenja (reforma i jačanje instituta mirenja kroz normativne izmjene i osiguravanje infrastrukturnih preduvjeta). Osnivanjem i aktivnostima Centra za mirno rješavanje sporova nastoji se ostvariti zakonska svrha. Budući da uvjeti za sporazumno rješavanje sporova već postoje u našem pravom sustavu, može se očekivati da će upravo jačanje svijesti i motivacije pri primjeni sporazumnog rješavanja sporova olakšati pristup sporazumnom rješavanju sporova, a time i medijaciji. To će ovisiti o kompetencijama, programima i rezultatima Centra kao regulatora. Način na koji je Zakonom propisana obveza pokušaja rješavanja mirnim putem pokazuje zadržavanje smjera i opredijeljenosti za sudnicu kao primarno mjesto rješavanja sporova. Izbor i provođenje medijacije prije, tijekom i poslije parničnog postupka ovim Zakonom nije nametnuto kao obveza, što je u skladu s temeljnim načelom dobrovoljnosti. Zakonske odredbe kojima se uređuje medijacija u najbitnijem se nisu mijenjale u odnosu na ranija zakonska rješenja. Nedostatak odgovarajućih sankcija za neizvršavanje dužnosti pokušaja mirnog rješavanja spora i praktično ostvarenje potencijala novih pravila o troškovima medijacije, pored sadržajnih i nomotehničkih nedostataka, aktualizira pitanja njegove primjene u praksi. U pogledu provedbenih propisa Zakona, može se zaključiti da takvi propisu nameću dodatne administrativne obveze institucijama za medijaciju te da nejasno uređuju način ispunjenja obveze usavršavanja medijatora čime se marginaliziraju standardi važni za kvalitetu provođenja medijacije.

Literatura

- Zakonom o mirenju („Narodne novine“, broj 163/03)
- Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o mirenju („Narodne novine“, broj 79/09)
- Zakon o mirenju („Narodne novine“, broj 18/11)
- Prijedlog zakona o mirnom rješavanju sporova od 30. ožujka 2023. (P.Z.E. br. 469), https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2023-05-19/135502/PZE_469.pdf
- Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.- 2026., <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/Vijesti/2021/srpanj/29%20srpnja/Plan%20oporavka%20i%20otporno sti%2C%20srpanj%202021..pdf>
- Direktiva 2008/52/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2008. o nekim aspektima medijacije u građanskim i trgovačkim stvarima (SL L 136/3), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008L0052>
- Direktiva 2014/54/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o mjerama za lakše ostvarivanje prava zajamčenih radnicima u kontekstu slobode kretanja radnika (SL L 128/8), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0054&from=EN>
- Direktiva (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije (SL L 305/17), <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32019L1937>
- Zakon o pravu na pristup informacijama („Narodne novine“, broj 25/13, 85/15, 69/22)
- Pravilnik o registru izmiritelja i standardima za akreditiranje institucija za mirenje i izmiritelja („Narodne novine“, broj 59/11)
- Pravilnik o registru medijatora („Narodne novine“, broj 100/23)
- Pravilnik o institucijama za medijaciju („Narodne novine“, broj 100/23)
- Zakon o zaštiti na radu („Narodne novine“, broj 71/14, 118/14, 154/14, 94/18, 96/18)
- Zakon o parničnom postupku („Narodne novine“, br. 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/08., 57/11., 148/11. – pročišćeni tekst, 25/13., 89/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 70/19., 80/22. i 114/22.)
- Zakon o arbitraži („Narodne novine“, br. 88/01)
- Zakon o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22)

Summary:

The Law on peaceful settlement of disputes introduces innovations regarding the institutional design of the peaceful dispute resolution system. Legal provisions related to the Center for Peaceful Dispute Resolution and other institutions for mediation and mediators show a commitment to stronger state regulation of the dispute resolution system. With the entry into force of this Law, the Law on mediation, which until now regulated issues related to mediation as a specific procedure and method of dispute resolution, ceases to be valid. The provisions regulating mediation have not changed significantly and they still make up the majority of the content of the law regulating the peaceful resolution of disputes in civil, commercial, labor, family, administrative and other disputes about rights that the parties can freely dispose of.